

ECOURI

UCRAINE

Revistă literar-culturală și educativ-informativă
a Uniunii Ucrainenilor din România

10 MARTIE
2020

Pentru ucraineni, luna martie este sinonimă cu numele poetului național ucrainean, Taras Hryhorovyci Șevcenko, fiind luna nașterii și, totodată, luna morții (născut la 9 martie 1814 și decedat la 10 martie 1861) celui mai cunoscut și iubit poet, supranumit „cobzarul”, „bardul”, „prorocul” națiunii ucrainene. Anual, în martie, ucrainenii, oriunde s-ar afla, își celebrează poetul fie prin manifestări dedicate acestuia, cum este și cazul ucrainenilor din România care, sub egida Uniunii Ucrainenilor din România, organizează evenimente omagiale și comemorative, fie, pur și simplu, individual, prin rememorarea versurilor nepieritoare din «Заповіт» („Testamentul”), «Думи мої, думи мої» („Gânduri ale mele gânduri”), «Сон» („Visul”), «Причинна» („Fata vrăjită”), «І мертвим, і живим...» („Și celor morți, și celor vii...”) etc.

Când vorbim despre Șevcenko, expresii de tipul „cel mai iubit poet”, „geniul literaturii ucrainene”, „profet” etc., nu doar că nu sunt niște clișee lingvistice desemantizate, cum am fi tentați să le catalogăm, ci, în cazul lui, probabil, mai mult decât în cazul altor scriitori, înglobează sensuri și nuanțe semantice mult mai profunde, condiționate atât de contextul socio-cultural în care a trăit și a creat, cât și de resorturile sufletești și emoționale care au stat la baza creării capodoperelor sale poetice și plastice. Din acest motiv, nu surprinde pe nimeni adulația poporului ucrainean față de „prorocul” său. În pofida timpului și a schimbărilor radicale, în multe privințe, ucrainenii continuă să-l iubească la fel de mult, considerându-l un reper în domeniile literar, plastic și spiritual.

Luna lui Marte – luna femeii și luna lui Șevcenko

Taras Șevcenko a vorbit pe limba poporului său, mai ales a celor mulți și oproșiți, pe limba iobagilor, el însuși fiind unul dintre ei, apelând la resursele folclorice, comoara cea mai de preț a unui popor, pe care le-a valorificat expresiv în poeziile sale, cum n-o mai făcuse nimeni până atunci (dintre acestea, credințele animiste generând unele dintre cele mai frumoase balade șevcenkiene

nu doar din literatura ucraineană, ci și din cea universală), motive biblice, istoria poporului său, plină de figuri memorabile care au luptat pentru independența națională și socială, într-un cuvânt, la tot ceea ce ține de identitatea poporului ucrainean.

Printre temele și motivele liricii sale, un loc aparte îl ocupă tema femeii ucrainene. Imaginea femeii în opera lui Șevcenko îm-

bracă diferite ipostaze: de la mamă, fiică, soră, iubită, mitizată sau nu (în balade precum «Причинна» („Fata vrăjită”), «Тополя» („Plopul”), «Лілея» („Crinul”), «Русалка» („Rusalca”), până la asocierea cu Ucraina subjugată de imperiul țarist (în poemul «Катерина» („Caterina”)) sau cu mitul biblic al femeii-mamă (în poemul «Марія» („Maria”)). Multitudinea de fațete care compun imaginea femeii lui Șevcenko au un punct în comun, și anume spiritul de sacrificiu.

Femeia lui Șevcenko este singura figură luminoasă de pe un fundal social mocirlos al inegalității sociale, al abuzurilor și asupririlor, care-și trăiește drama într-un cadru pitoresc, unde *privighetoarea-așteaptă soarele-n umbră*, însă, în care, *Cel înfim de haine despuiat de piele; văduva-sărmana rabdă chinuri grele... pe el, fiul unic, unica-i speranță, îl iau în armată în ultimul ceas* („Visul”). Lumina splendorii ei este dată atât de suferința provocată de iubire, trădare, umilire, exploatare, resemnare, cât și de durerea cauzată de despărțirea de copil, sărăcie sau privarea de libertate.

Contrastul dintre aura luminoasă a femeii și decorul sumbru în care-și duce traiul de zi cu zi este potențat de digresiunile lirice, prin care poetul încearcă să-i construiască un refugiu emoțional, fiind singurul *personaj* șevcenkian a cărui *grijă umană* transcende prozaicul vieții.

Studiind atât opera lui literară, cât și cea plastică se poate observa faptul că Șevcenko o iubește pe femeia ucraineană, o compătimește, o dojenește, o preamărește, o jelește, dar, niciodată, aceasta nu-i rămâne indiferentă.

Mihaela HERBIL

Stimate doamne și domnișoare!

Cu prilejul zilei de 8 Martie, Ziua Internațională a Femeii, Vă doresc din tot sufletul o primăvară frumoasă, cu soare, sănătate, fericire și bunăstare!

Cu această ocazie, doresc să remarc rolul femeilor ucrainene în apărarea drepturilor privind păstrarea, exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene.

Doresc să felicit activitatea Organizației Femeilor Ucrainene din România și a membrilor Uniunii Ucrainenilor din România, care își desfășoară activitatea în cadrul comisiilor UUR, precum și a celor care ocupă funcții de conducere și administrative atât la nivel central, cât și la cel județean și local, contribuind la buna desfășurare a acestora.

În plan cultural, femeile din organizația noastră coordonează numeroase ansambluri artistice, grupuri vocal-instrumentale, corale, trupe de teatru, participând la festivaluri naționale și internaționale, concerte, tabere, conferințe și simpozioane cu caracter interetnic, întâlniri cu femeile ucrainene din diasporă, târguri ale meșterilor populari, expoziții multiculturale.

Foarte importantă este implicarea semnificativă a femeilor în acțiunile educativ-sociale, de dezvoltare a învățământului în limba ucraineană maternă și implicarea în acțiuni umanitare, care privesc familiile cu diferite probleme sociale și materiale. Nu lipsesc nici activitățile legate de creațiile literare, presa scrisă, radio și televiziune sau cele care privesc întărirea raporturilor de colaborare româno-ucrainene.

Îmi exprim întreaga stimă și admirație față de activitatea femeilor ucrainene, care denotă dragoste față de cultura, tradițiile și obiceiurile ucrainenilor. Mulțumesc mamelor și bunicilor pentru contribuția adusă în păstrarea identității etnice și a limbii materne în cadrul familiei, pentru susținerea comunității noastre și unitatea tuturor ucrainenilor!

Cu deosebită considerație,

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi

Nume cu renume literar

Taras Șevcenko, Kiev, 1859.
Фотограф И. Гудовский

TARAS H. ȘEVCHENKO

(1814-1961)

Despre Taras Hryhorovyci Șevcenko, poetul național ucrainean, prozator, dramaturg, pictor, filosof, pedagog, s-au scris volume întregi în zeci de țări și-n tot atâtea limbi, însă cuvintele compatriotului său, Ivan Franko, cel mai important clasic al literaturii ucrainene, exprimă chintesența omului/poetului T. Șevcenko: „A fost fiu de mujic și a ajuns stăpân în împărăția spiritului. A fost iobag și a devenit titan în împărăția culturii întregii umanități. Soarta vitregă l-a urmărit pe tot parcursul vieții, însă nu a izbutit să transforme aurul sufletului său în rugină, iubirea față de semeni în ură și trufie, iar credința în Dumnezeu în necredință și pesimism.

Abia după moarte, aceasta l-a răsplătit cu cea mai frumoasă și prețioasă comoară, gloria nemuritoare dată de operele sale. A fost autodidact, deschizând drumuri noi și libere profesorilor și gânditorilor”.

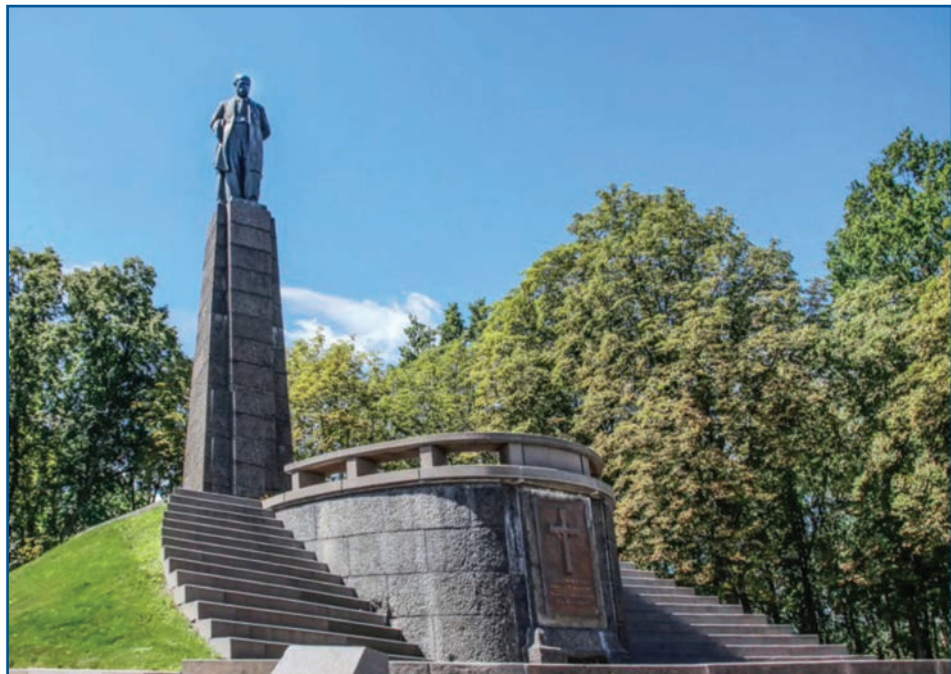
S-a născut la 9 martie (sau, după stilul vechi, 25 februarie) 1814 în satul Morynți, ținutul Zvynohorodului, într-o familie de iobagi ai moșierului P. Engelhardt. Rămânând orfan de ambii părinți la o vârstă fragedă (la 9 ani, îi moare mama, Kateryna Iakymivna, iar la 11 ani, tatăl), Taras pribegeste prin sate și pe la diferiți diaconi în speranța de a deprinde tainele picturii, însă, din păcate, de fiecare dată, sfârșește ca slugă. La vârsta de 18 ani, este încredințat, prin încheierea unui contract pe 4 ani, pictorului V. Șeriaev ca ucenic în atelierul său. Prilejul s-a dovedit a fi unul deosebit de important, întrucât, la Petersburg, îi va cunoaște pe cei care-l vor răscumpăra din iobăgie: I. Soșenko, K. Briullov, V. Grigorovici, O. Venețian, V. Jukovski și E. Hrebinka.

Pe 22 aprilie 1838, Șevcenko devine om liber. Iată cum își amintește pictorul I. Soșenko, cel care i-a descoperit talentul, această zi: „Dintr-o dată, a tăbărât, pe geam, în camera mea, aproape doborându-mă, mi-a sărit de gât și a început să strige: Libertate! Libertate! – Îi zic: Taras, ai înnebunit?, iar el tot pe-a lui o ține: Libertate! Libertate!”. Se stabilește la Petersburg, unde va merge pe calea artelor plastice ca student al Academiei de Arte. Aici, îl are ca profesor pe însuși Karl Briullov, renumitul pictor rus, cel care a avut un rol major în răscumpărarea tânărului Șevcenko din iobăgie (Briullov i-a făcut portretul poetului rus V. Jukovski, care a fost vândut la o licitație, iar cu banii strânși, cei șase oameni extraordinari i-au cumpărat libertatea genialului poet ucrainean).

Urmează o perioadă prolifică de formare și dezvoltare a viziunilor, a concepțiilor și a gândirii tânărului artist, favorizată de pătrunderea în cercurile elitei petersburgheze: participă la serate și cercuri literar-culturale, citește literatură contemporană și clasică, cărți din istoria Ucrainei, pictează. Spiritul libertății îl copleșește: „Trăiesc, învăț, nu mă înclin în fața nimănui și nu mi-e teamă de nimeni,... este mare fericire să fii om liber” – îi mărturisește, într-o scrisoare, fratelui său Mykyta.

Pe lângă pictat și desenat, T. Șevcenko scria poezii încă de pe vremea când era iobag. Printre primele încercări poetice se numără poezia «Нудно мені, тяжко – що маю робити» („Mi-e greu, ce pot face?”).

În 1840, îi apare cel mai important volum de poezii, «Кобзар» („Cobzarul”), unde au intrat opt creații: «Думи мої» („Gânduri ale mele, gânduri”), «Перебендя» („Pereben-dea”), «Катерина» („Caterina”), «Тополя» („Plou”), «Думка – Нащо мені чорні брови...» („Gând – La ce-s buni ochisorii...”), «До Основ'яненка» („Către Osnovianenko”), «Іван Підкова» („Ivan Pidkova”), «Тарасова ніч» („Noaptea lui Taras”), iar în toamna

Mormântul lui Taras Șevcenko pe Muntele Cernecea (Muntele lui Taras) din Kaniv

aceluiași an, este premiat de către Academia de Arte din Petersburg pentru pictura „Băiețelul-cerșetor care dă pâine cățelului”. Anul următor, apar, într-o ediție separată, poemele istorice «Гайдамаки» („Haidamaci”) și «Гамалія» („Hamalia”).

Poeziile lui Șevcenko au impresionat puternic societatea ucraineană. Atât criticii, cât și oamenii de rând au recunoscut, în unanimitate, geniul lui Șevcenko. În schimb, unele voci ale intelectualității ruse i-au desconsiderat creația poetică pentru simplul motiv că era scrisă în limba ucraineană, într-o limbă „de mujic” (de exemplu, O. Senkovski și V. Belinski).

În anul 1844, apare cea de-a doua ediție a „Cobzarului”, în care este inclus și poemul «Гайдамаки». Tot atunci, scrie poemul «Сон – У всякого своя доля» („Visul – Fiecare-și are-o soartă”), o satiră usturătoare la adresa autocrației imperiale, pentru care va avea de suferit tot restul vieții.

După finalizarea studiilor la Academia de Arte, în 1845, Șevcenko se întoarce în Ucraina natală în calitate de colaborator al Comisiei Kievene de Arheografie, prilej cu care călătorește mult (Poltava, Cernihiv, Kiev, Volînia, Podolia), culege material folcloric și etnografic, desenează monumente istorice și arhitecturale, portrete și gravuri, scrie. Rezultatul, în plan literar, al acestei perioade deosebit de rodnică îl constituie capodoperele «Єретик» („Ereticul”), «Сліпий» („Orbul”), «Наймичка» („Slujnica”), «Кавказ» („Caucazul”), «І мертвим, і живим...» („Și celor morți, și celor vii...”), «Холодний Яр» („Râpa rece”), «Заповіт» („Testamentul”), «Великий лях» („Marele beci”), «Давидові псалми» („Psalmii lui David”) etc. Grav bolnav, Șevcenko scrie la finele anului 1845 poezia «Заповіт», în care-și cheamă poporul înrobite la luptă. Din cauza caracterului lor antițarist, operele sale nu erau publicate, însă circulau în manuscris. Însuși scriitorul și le-a copiat într-un caiet-album intitulat «Три літа» („Trei ani”) (ce cuprinde creații scrise între 1843-1845).

În primăvara lui 1846, Șevcenko îl cunoaște pe renumitul om de știință, profesor la Universitatea din Kiev, Mykola Kostomarov, care-i propune să devină membru al Frăției Kiri-lo-Metodiene. După mai bine de un an de existență, Frăția este lichidată, iar membrii ei trimiși, fără o judecată prealabilă, în diverse locuri de detenție. De represalii nu a scăpat nici Șevcenko. În urma percheziției la domiciliu, i-a fost găsit caietul cu poezii «Три літа», pentru care a fost aspru pedepsit. Drept urmare, la 5 aprilie 1847, împreună cu alți adepți ai organizației, la ordinul țarului Nicolae I, Șevcenko este încarcerat. Aflându-se în spatele gratiilor timp de mai bine de 2 luni, poetul continuă să scrie poezii, reunite sub ciclul «В казематі» („În detenție”). Incorporarea lui în armată ca simplu soldat (în condițiile în care, în Rusia aceluia timp, durata serviciului militar era de 25 de ani) era cea mai cruntă pedeapsă care i se putea aplica: a fost trimis în îndepărtatul Orenburg, iar ultimii șapte ani de exil i-a petrecut în fortificația Novopetrovsk din peninsula Manghișlak de la Marea Caspică.

Neținând cont de suferințele fizice și sufletești, Șevcenko continuă, pe ascuns, activitatea literară și plastică, realizând peste 100 de lucrări în acuarelă și creion, sculpturi, 2 basorelieuri («Христос у терновому вінку» („Hristos cu coroană de spini”) și «Йоан Христитель» („Ioan Botezătorul”). Moștenirea artistului din perioada exilului cuprinde 450 de lucrări, 350 dintre acestea fiind dedicate naturii Kazahstanului. Tot în această perioadă, scrie, în limba rusă, 9 povestiri, folosind o serie de elemente autobiografice și tematică ucraineană: «Наймичка» („Slujnica”), «Варнак» („Evadatul”), «Княгиня» („Prințesa”), «Музыкант» („Muzicianul”), «Несчастный» („Nefericitul”), «Капитанша» („Căpităneasa”), «Близнецы» („Gemenii”), «Художник» („Artistul”), «Прогулка з удовольствием и не без морали» („Plimbare de plăcere și nu fără de morală”) precum și „Jurnal”, tradus, pentru prima dată, în limba română, de către Corneliu Irod.

Taras Șevcenko-artistul nu este mai puțin important decât Taras Șevcenko-poetul, doar că această latură nu s-a bucurat îndeajuns de atenția criticilor. Patrimoniul artei plastice al lui T. Șevcenko numără peste 1200 de lucrări (în ulei, acuarelă, creion, sepie, desene, gravuri, basorelieuri)¹.

Întors după ani lungi (zece, mai exact), întâi la Nijnii Novgorod, apoi la Sankt-Petersburg, poetul scrie «Причинна», devenit imnul ucrainenilor de pretutindeni.

În 1860, apare o nouă ediție a „Cobzarului”². Continuă să scrie și să deseneze. La 10 martie 1861, marele poet ucrainean moare la Petersburg, însă va fi reînhumat în Ucraina sa dragă.

Din cei 47 de ani de viață, T. Șevcenko a trăit 24 de ani ca iobag, 10, în deportare, iar 13, sub stricta supraveghere a autorităților.

Mihaela HERBIL

Bibliografie consultată:

1. Ivan Franko, *Zibrannia tvoriv*, v 50 tomah, Kiev, t. 39, 1983.
2. Taras Șevcenko, *Jurnal*, în traducerea lui Corneliu Irod, Ed. RCR Editorial, București, 2017.
3. Taras Șevcenko, *Kobzar*, Cernăuți, „Bukrek” (Ediție bilingvă) 2011.
4. *** *Istoria ukraiinskoi literatury XIX stolittea*, tom I, redactor acad. M. H. Julynskyi, Ed. „Lybid”, Kiev, 2005.

¹ T. Șevcenko era convins că lucrările sale plastice îi vor aduce recunoașterea mondială, iar nu creația literară.

² Volumul de poezii „Cobzarul” a fost tradus în limba română de către Victor Tulbure, în 1952, și Ion Cozmei, în 1999.

VALENȚELE „RUGĂCIUNII” LUI ȘEVCHENKO

6. Avraam a crezut în Dumnezeu și i-a socotit lui aceasta ca dreptate.

7. Să știți, prin urmare, că ei, cei născuți din credință, aceia sunt fiii lui Avraam.

8. Iar Scriptura prevăzând că prin credință îndreptățește Dumnezeu neamurile, mai dinainte i-a binevestit lui Avraam, că întru tine se vor binecuvânta toate neamurile. (Epistola Sf. Apostol Pavel către Galateni 3:6-8)

1. „Noul Constantinopol” al Rusiei Kievene

În Ucraina, încă din vremea străvechiului stat al Rusiei Kievene, după creștinarea rusinilor de către cneazul Volodymyr cel Mare (988), la cumpăna dintre milenii întâi și al doilea, au apărut, la Kiev, renumitele mănăstiri: Pecerska (acum, Kiev-Pecerska Lavra), Feodosiivska, Vedubețka, Sofiivska, Sveato-Mihailivska etc. Astfel, culturii religioase i se deschide noul drum pe calea creștinismului, începând cu cneaghinea Olha (945-964), bunica Sf. Volodymyr (980-1015), care a adoptat creștinismul drept religie de stat, ce a continuat să înflorească alături de economia și cultura „noului Constantinopol” (scrisa cronicarului german din sec. al XI-lea, Adam Bremenski) prin marele cneaz Iaroslav cel Înțelept (1019-1054). Păstrate până azi, edificiile sfinte sunt deschise credincioșilor de pe toate continentele și, prin neîncetatele rugăciuni din peșterile și bisericile lor, adună în numele iubirii față de Dumnezeu poporul ucrainean și pe toți credincioșii care vin la „Ierusalimul ucrainean” să se roage.

Vestiții cneji, prelați ai bisericii și scriitori-prețuitori ai credinței, începând cu Iaroslav cel Înțelept, Volodymyr Monomah, primii reprezentanți ai literaturii ucrainene vechi: Ilarion Kievskyi, cronicarul Nestor, Ivan Vyshynskyi, Meletii Smotrytskyi, Lazar Baranovyci până la Hryhorii Skovoroda, Ivan Kotliarevskyi, Taras Șevchenko și alții au creat o tradiție istorică milenară a literaturii filosofico-religioase în care „au inclus sentimentele lor cele mai fine față de credință în rugăciuni” (Volodymyr Antofiyuk, „Sfințenia rugăciunilor”, București 2004). Astfel, Ilarion Kieveanul considera că rugăciunea din neam în neam se îngrijea de soarta Ucrainei și de aceea îi părea rău că toți oamenii aleargă continuu după treburi zilnice, și nu după rugăciune, pe când el se roagă pentru salvarea neamului său (*Idem*, p. 12). Olexandr Koneskyi, contemporan cu Șevchenko, în textul „Rugăciunea pentru Ucraina”, susținea același lucru: „prin rugăciuni către Dumnezeu, asigurăm ajutorul Domnului în apărarea Ucrainei; și este adevărat că așa au făcut de la creștinarea Ucrainei și așa fac și azi monahii, scriitorii și ucrainenii profund credincioși, devotați lui Dumnezeu, rugându-se de peste o mie de ani pentru soarta și viitorul poporului, pentru care rugăciunea este singura cale către mântuire. Pentru aceasta, filosoful Hryhorii Skovoroda ne învață că apropierea de Dumnezeu prin credință depinde de autocunoaștere, fiindcă numai atunci, când îl descoperim pe Dumnezeu în interiorul nostru, vom putea să ne dăruim Lui și să trăim în Legea Domnului, ca să înviem precum Iisus (V. Antofiyuk, *op. cit.*, p. 56).

2. „Cobzarul” șevcenkian în „chei de rugăciune”

Taras Șevchenko creează o adevărată sinteză a literaturii religioase de până la el, dând un caracter profund religios „Cobzarului” său, prin nucleul creștin-evangelic care conține piese „înrudite cu psalmii biblici, cânturi, acatiste, tropare, condace, rugăciuni”, remarcă eruditul prof. dr. V. Antofiyuk (*Idem*, pp. 6-7). În ceea ce-l privește pe Șevchenko, trebuie să evidențiem că apropierea sa de credință și religie se produce din copilărie: întâi prin tatăl și bunicul său, apoi, fiind orfan de ambii părinți de la o vârstă fragedă, când slujea ca învățăcel la „dascălul bețiv”, a iubit atât de mult Psaltirea c-o învățase aproape pe de rost, citind prin casele celor săraci și neajutorați, ca să le aline suferința (ca, de exemplu, în „Soarta”, „Cneaghinea”). Viitorul mare poet,

deseori, singur, se ruga în „buruieni”, când păștea oițele dincolo de sat, iar rugăciunea îl făcea continuu pe copilul orfan fericit: „Eram în sânul lui Avraam / Și mă chemară la simbrie, / Dar eu prin buruieni pitit / La ceruri mă rugam smerit, / cu suflet beat de bucurie” (Lui N.N. – „Doar treisprezece ani aveam” (apud. Taras Șevchenko, „Cobzarul”, în trad. lui Victor Tulbure, București, 1989, p. 390).

Eliberându-se din iobăgie la 24 de ani, termină Academia de Arte din Sankt-Petersburg și, ca poet romantic, pictor și gravor, profund încrezător în Dumnezeu, visa mereu în iluminarea poporului său prin învățătura Sfintei Scripturi, sperând, astfel, la renașterea națiunii ucrainene. Cobzarul Perebendea, din poemul omonim, reprezintă, de fapt, imaginea lui Șevchenko, cântărețul vieții și al înălțimilor sfinte, al adevărului și înțelepciunii, darul de a depăna istoria și trăirile propriului popor în numele iubirii divine. „Dumnezeu” și „sfântul adevăr” sunt cuvinte-cheie ale poeziei lui Șevchenko, căci atât profunda inegalitate socială și neadevărul, care stăpâneau oropsitul pământ ucrainean, cât și, mai apoi, reclusiunea de zece ani în pustiul asiatic l-au convins pe poet că numai Bunul Dumnezeu poate să aducă adevărul pe pământul ucrainean și să elibereze poporul său obidit, să-i dăruiască libertatea mult așteptată. Astfel, după ispășirea pedepsei, în poezia lui Șevchenko, apar imaginile prorocilor David, Ieremia, Iezechiel, Isaia, cu ajutorul cărora poetul oferă adevărul Sfintei Scripturi oamenilor fără carte, îndemnându-i mereu să se roage pentru o viață dreaptă, mai bună: „Domnului cântați-i / Și cu inimă curată / Slavă înălțați-i! / ... / Pe nedrepti să-i pedepsească, / Pe cei drepti s-ajute” (*Idem*, „Neofiții”, p. 377). Ievhen Sverstiuk sublinia că poezia „Cobzarului” șevcenkian e scrisă în „chei de rugăciune”, și tocmai în aceasta se află secretul succesului și a veșnicei tinereți a poeziei sale, căci poporul o simte mereu actuală și o iubește, identificându-se cu ea în așteptările sale vitale pentru libertate, adevăr și armonie socială.

Marele „Cobzar” este autorul „Psalmilor lui David” (1845), pe care îi mută, sub numele marelui psalmist biblic, pe pământ ucrainean, pentru ca „adevărul sfânt” să fie credibil în fața poporului său și în fața lumii. Prin această capodoperă, Șevchenko relevă faptul că soarta celor două popoare, ucrainean și evreu, e asemănătoare, iar robii lui Dumnezeu, care trăiesc pe pământ din mila Domnului, așteaptă împlinirea adevărului mesianic, după cum ne învață Sfânta Evanghelie: „Căci harul lui Dumnezeu li s-a arătat mântuitor tuturor oamenilor, învățându-ne să lepădăm fărădelegea și poftele lumești, și-n veacul de acum să trăim cu stăpânire de sine, cu dreptate și cucernicie, așteptând fericita nădejde și arătarea slavei marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce pe Sine S-a dat pentru noi ca să ne răscumpeze din toată fărădelegea și să-și curățească Sieși popor ales, râvnitor de fapte bune” (Epistola Sf. Pavel către Tit 2:11-14).

Credincios poporului său, Șevchenko se străduiește să-și ajute semenii să trăiască în voia Domnului, fiindcă aceasta-i „sfințenia voastră”, grăiește Scriptura, iar poetul pregătește, în

acest scop, lui Dumnezeu, ca și David, Psalmul 149 despre judecata cea dreaptă pe pământ: „Lăudat sa fie Domnul / Nostru în vecie! / ... / Că pe răi îi pedepsește, / Pe cei buni i-ajută!” (*Idem*, p. 345). Acest psalm va fi baza „Rugăciunii” lui Șevchenko peste 15 ani, după nedreapta suferință a reclusiunii, și nu e unic, căci Psalmii lui David sunt construiți pe ideea egalității dintre oameni în fața lui Dumnezeu, după cum atestă Triumfalul imn „Psalmul 149” al lui David: „1. Cântați-I Domnului cântare nouă, / Lauda Lui în adunarea celor credincioși. / ... / 5. Lăuda-se-vor cuvicioșii întru slavă / ... / 7. Ca să facă răzbunare printre păgâni / și pedepse printre popoare / 8. ca să-i lege pe regii lor în obezi / și pe boierii lor în cătușe de fier, / 9. ca să facă printre ei judecată scrisă; / aceasta va fi slava pentru toți cuvicioșii Lui”. Iubirea, adevărul sfânt, dreptatea și egalitatea sunt coordonate sacre ale existenței noastre.

Ioan CHIDEȘCIUC

(Continuare în nr. 11)

Taras Șevchenko. Biserica Tuturor Sfinților din Kiev-Pecerska Lavra. 1846

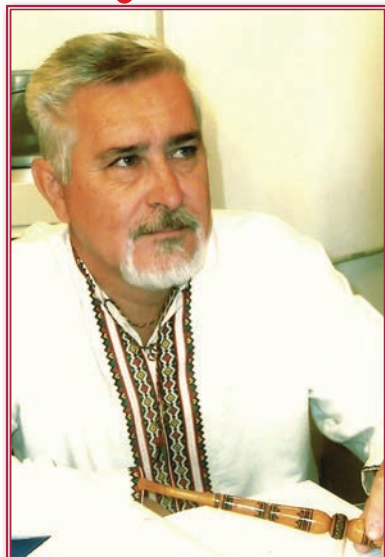
Taras Șevchenko. Mănăstirea Vedubețka din Kiev. 1844

Taras Șevchenko. Catedrala Înălțării Domnului din Pereiaslav. 1845

Nume cu renume literar

Mykola KorsiuK – 70

Mykola KorsiuK, unul dintre importanții scriitori ucraineni din România, împlinește în acest martie 70 de ani. Nici nu-mi vine să cred! Parcă era mai ieri, când un tânăr, mereu elegant și jovial, intra încrezător pe ușa Marii Poezii. După aceea, în anii care au urmat, drumul i-a fost luminat de o muză fidelă și harnică.

Acum cinci ani, spuneam că bunul și mai tânărul meu prieten Mykola KorsiuK, minunatul poet, prozator, eseist și redactor de editură, dar o vreme și redactor-șef al câtorva publicații, apărute sub egida Editurii Kriterion și a Uniunii Ucrainenilor din România (*Обрії (Orizonturi)*, *Наш голос (Glasul nostru)*, *Дзвоник (Clopoțel)*), împlinește 65 de ani. Și iată că au mai trecut cinci, și astăzi îl sărbătorim la împlinirea celor 70 de ani. Îi urăm și acum din toată inima ani mulți cu sănătate deplină și forță creatoare pentru realizarea de noi opere, pe măsura talentului său!

La acest ceas aniversar, se cuvine să reamintim cititorilor câteva date esențiale din viața și creația remarcabilei personalități care este Mykola KorsiuK. Scriitorul a văzut lumina zilei pe data de 30 martie 1950 în pitorescul sat maramureșean Lunca la Tisa. După absolvirea școlii elementare din satul natal, Mykola KorsiuK a urmat cursurile secției ucraineană a liceului din Sighetu Marmatei, iar apoi, cele ale specializării de limbă și literatură ucraineană a Facultății de Filologie din București, în cadrul căreia, mai târziu, a funcționat un timp ca lector de literatură ucraineană.

La absolvirea facultății, Mykola KorsiuK este numit redactor la Editura Kriterion. Aici, scriitorul desfășoară o prodigioasă activitate, datorită căreia, în decursul anilor, au văzut lumina tiparului numeroase cărți ale scriitorilor ucraineni din România. Tot el a fost cel care a inițiat, în cadrul Editurii Kriterion, seria „Biblioteca mică”, adresată elevilor, unde au apărut operele celor mai de seamă clasici ai literaturii ucrainene; la multe dintre aceste volume Mykola KorsiuK a scris prefața.

După ce, începând cu anul 1971, publică unele scrieri în ziarul ucrainean *Новий вік (Veac nou)*, precum și în volumele colective *Сонячне відлуння (Ecouri solare)* și *Наші весни (Primăverile noastre)*, Mykola KorsiuK debutează editorial în 1972 cu volumul „Нащадки сонця” („Urmașii soarelui”), iar în 1973, publică culegerea de povestiri „Роздоріжжя” („Răspântii”), distinsă cu premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din România. Au urmat volumele de poezie și proză: „Ворота” („Porțile”, 1975), „Сюжет для новели” („Subiect pentru o nuvelă”, 1977), „Монолог дерева” („Monologul copacului”, 1980), „Чужий біл” („Durerea altora”, 1985), „Монолог” („Monologul”, poezii alese, 2003), „Яйце райце” („Oul miracol”, 2005), „Hi бог, ні люди” („Nici Dumnezeu, nici oamenii”, 2008), volum de proză, pentru care i s-a conferit premiul Uniunii Scriitorilor din România. El este, de asemenea, autorul volumului de versuri pentru copii „Зайчикова книжка” („Cartea lepușului”, 2009). Unele creații ale sale au fost traduse în română, germană și maghiară.

Mykola KorsiuK este membru al Uniunii Scriitorilor din România, al Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina precum și membru al PEN-Clubului ucrainean.

Dacă acum cinci ani am prezentat, în traducere, melancolica poezie a lui Mykola KorsiuK „*Va fi de-acuma toamnă...*”, de această dată, am tradus poezia „*Dar copacii...*” din volumul „Monologul copacului”.

Alegerea nu este deloc întâmplătoare, pentru că „*Dar copacii...*” reprezintă un autentic crez poetic: paralela dintre copaci și poeți (ca importanță umană, socială, ca parcurs al vieții, parcurs hărăzit de o soartă bună sau rea, dar mai ales asemănarea întru nemurire dintre copaci – prin perenitatea lor – și poeți, a căror nemurire o asigură dăinuirea operei lor în posteritate) este o inspirată realizare a liricii lui Mykola KorsiuK.

Dar copacii...

Priviți: mai există copaci!
Rainer Maria Rilke

Dar copacii...
Dar copacii nu-ntreabă pe nimeni
cum să trăiască pe lume,
destramă în strune
dorul cuiva pe-o vioară
și-n ramuri ascund rugăciune.

Dar copacii...
Dar copacii-s ne-nchipuit
de ciudați –
stau pe trotuarele
veacului douăzeci
ca o soartă verde.

Nu țipă,
când vipia le arde frunza,
nu-și revarsă, furioși,
vina pe nimeni.
Obuzele uitate
printre rădăcinile lor
le-nterup uneori
creșterea.

Pe ei îi doare cerul
din ochii care mor

și-i doare lumea
plină de cicatricele spaimei,
pentru că s-ar putea ca mâine
în lacrima cuiva
să nu mai sclipească
minunata pasărea-a soarelui.

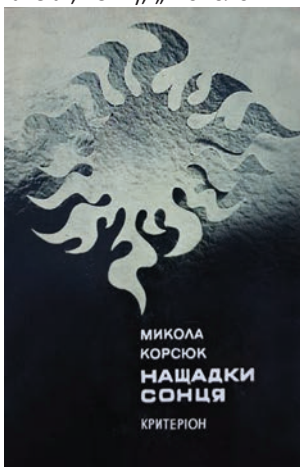
Dar copacii vin pe lume
ca poeții,
uitând de moarte și de chinuri,
și adesea îi frânge vântoasa,
precum soarta,
ridicând copilărește brațele.

Dar copacii...
Dar copacii nu-ntreabă
pe nimeni
cum să trăiască pe lume,
ci răsar
și răsar,
ca să nu fie singuri.

Și vin copacii pe lume,
precum poeții,
să umple golul
dintre inimile oamenilor.

Da, Mykola, și tu te prenumeri între acei poeți, care umplu golul atât *dintre*, cât și *din* inimile oamenilor. Întru mulți și rodnici ani, prietene!

Corneliu IROD

Mihai VOLOȘCIUC

Frumoasă e ziua Cristinei

Dedic Doamnei Învățătoare Cristina Chideșă, cu ocazia zilei sale de naștere

„4 Martie” este ziua de naștere a Doamnei Învățătoare Cristina Chideșă, zi care mă apropie de poezie, de muzică, de pictură. Frumoasă la chip și la suflet, este o ființă iubită și stimată de toată lumea, atât de consăteni, cât și de elevii de la Școala din Negostina, este mândria noastră. Talentată și apreciată pentru dăruirea și competența de care dă dovadă în toate proiectele în care se implică, Doamna Învățătoare

Cristina m-a inspirat să scriu următoarea poezie:

E ziua mare, ziua strălucirii,
E „4 Martie” din zări venit,
Frumos precum e piscul fericirii,
Precum e liliacul înflorit.

El n-are-n lume vreo asemănare,
Nu-l poți cu nici o rază compara,
Și nici cu cea mai minunată floare
Ce dintre galaxii ar apărea.

Când îl revăd venind la Negostina,
În car de aur, ca un musafir,

Eu lângă el revăd și pe Cristina-
Frumoasă ca-ntr-un parc un trandafir.

El lângă ea apare ca un mire,
Cu splendide cântări înveșmântat,
Ei amândoi sunt ca o strălucire,
Precum e-un rege și-o regină-ntr-un regat.

Prezența lui în satul Negostina,
E ca un dar de mare-mare preț,
Care e așezat lângă Cristina,
De mâna infinitului măreț.

Lângă-acest dar Cristina înflorește,
Iar „4 Martie” la ea venit,
Îi spune „La mulți ani!” și c-o iubește,
Și o sărută c-un sărut dorit...

E ziua ei, incandescentă, mare,
În care orchestre-a cerului senin
Îi cântă simfonii nemuritoare,
Dorindu-i viață și-un superb destin...

Și eu, ca ne-nsemnată cunoștință,
De „4 Martie” fără greși,
Am în vedere-o singură dorință,
De-ai spune „La mulți ani!” de-a o-nflori.

Că nu-n zadar în satul Negostina,
De „4 Martie” a apărut,

Ca o minune dintre zări Cristina,
Pe care-o-mbrățișez și o salut.

Aș vrea ca florile să se adune
De „4 Martie” sărbătorit
Și printr-un cânt Cristinei dragi să-i spună,
Noi te iubim și-un „An Nou” fericit.

Grija fiului îndepărtat

Bate vântul foarte tare,
Aducând fulgi reci de nea,
Mă gândesc, în depărtare,
Ce-o fi făcând mama mea?

Ce-o fi făcând mama-n casă,
O fi cald în al ei pat?
Acest gând mereu m-apasă,
Mă apasă ne-ncetat.

Acest gând mă-ngrijorează,
Liniște, nici somn nu am.
Știu că ea mereu visează
S-audă iar cum bat la geam.

Să-mi deschidă ușa veche
Și în pragu-nzăpezit,
Să-mi șoptească la ureche:
„Scumpule, bine-ai venit!”

Se va bucura și cerul,
Când în prag ne-om întâlni,
Va dispărea-atunci și gerul,
Și iarna grea se va topi.

Chiar brândușe-or apărea
Lângă casă, lângă prag,
Când noi doi ne-om revedea,
Ne-om îmbrățișa cu drag.

Dar cum să plec din Sahara,
Unde-am venit să câștig,
Ca mamei ziua și seara
Să nu-i fie-n casă frig?

Voi trimite o scrisoare,
S-o citească mama mea,
Să-i spun ei din depărtare,
Că mi-e tare dor de ea.

Acest dor mă copleșește
El mă chinuie mereu,
Mă-nțelege creștinește
Numai Bunul Dumnezeu.

Iar voi care-aveți o mamă,
Și sunteți îndepărtați,
Ce vă spun, luați în seamă:
De mamă să nu uitați.

Mihai Hafia TRAISTA

KONOKRAD. ONOAREA HOŢILOR DE CAI

2.

Ion Kocerha stătea în cârciuma „Potcoava de aur”, pe care evreul Ruben o ținea deschisă în fiecare noapte și în zilele de târg pentru mușteriii săi ortodocși, care se ocupau de treburi neortodoxe.

Aici, la „Potcoava de aur”, se întâlneau cei mai renumiți hoți de cai de dincoace și de dincolo de Tisa, contrabandiști de mărfuri scumpe, traficanți de arme, „sfinții mucenici”, cum erau denumiți hoții de icoane și lucruri bisericești, dar și tot felul de găinari mărunți gata să îndeplinească orice poruncă primită de la confracții lor de breaslă precum și cartofori înrăiți care își pierdeau nopțile, banii, de multe ori chiar întreaga avere, jucând cărți.

În cârciuma lui Ruben, se putea întâlni nestingherită întreaga șleahță de lotri ai Maramureșului de dincoace de Gutâi, chiar și cei care erau certați „la cuțițe” cu legea și hăituiți de jandarmi, căci, aici, puteau sta mai liniștiți decât în vreo văgăună din codru, deoarece, în cârciuma evreului, nu călca niciodată picior de jandarm. Ce-i drept, asta îl cam costa pe Ruben, care, în fiecare lună, plătea colonelului Feher „taxa pentru ocolirea zonei” și, astfel, jandarmii niciodată după lăsarea nopții nu patrolau prin preajma cârciumii „Potcoava de aur” din cartierul Locul Târgului.

Ruben plătea bucuros colonelului Feher această taxă, pentru că siguranța pe care o oferea mușterilor săi îi aducea un venit enorm; în fiecare noapte, banii nu picurau, ci curgeau în buzunarele sale. Clienții nu se zgârceau la pungă, ci comandau băutură și mâncare, cu toate că plăteau un preț de trei ori mai mare față de alte cârciumi din oraș. Și, pe deasupra, spre deosebire de alți „bărbați israeliți” și împotriva „Legii lui Moise”, creștea porci și servea tot timpul cârnați și slănină afumată, jumere, mușchi țigănesc, caltaboși, pateu și alte bunătăți preparate din carne de porc. Însă venitul cel mai mare îl aduceau fetele care-și ofereau trupurile aproape pe un preț de nimic, satisfăcând poftele celor mai de seamă dintre mușteriii săi, care-i plăteau lui Ruben bani frumoși pentru ele. Pentru această treabă, Ruben împărți cele două camere ale casei sale în patru cămăruțe și puse câte un pat în fiecare, iar el cu nevastă-sa Leea se mutaseră în bucătăria destul de spațioasă.

– Toate acestea le fac pentru Iosif al nostru! o liniști pe Leea, care, la început, a fost împotriva planului său și nici nu voia s-audă că toate târfele din mahala să se fu... ca niște cățele în casa ei, dar, pentru binele odraslei sale care studia în îndepărtatul și marele oraș Cernăuți, acceptă și asta.

Ion Kocerha intră la „Potcoava de aur” îndată ce Ruben deschisese ușa cârciumii și, dând din cap în loc de „bună seara!”, se așeză la masa de lângă geamul ce dădea în curtea lui Ruben. Îi plăcea această masă pentru simplul fapt că putea privi undeva, unde nu se întâmpla nimic și, astfel, putea să cugete în liniște. Se așeza întotdeauna numai la această masă. Era sigur că Ruben, fără să-l mai întrebe ce vrea să servească, o să-i aducă pe o farfurie de lemn un hering afumat și o halbă de bere, în care va turna o cinzeacă de rom.

Din cauza acestui obicei al lui Kocerha, de a bea bere cu rom, erau gata-gata să se certe, atunci când Ruben și-a permis să-l ia în derâdere:

– Păi se poate, loane,... tu ești negustor de cai, dar bei bere cu rom mai ceva ca un matroz!...

– Și tu știi, fariseule, cum beau matrozii?!... se enervă Ion.

– Ba bine că nu! răspunse sigur pe el cârciumarul.

– Ba bine că nu, ba bine că nu, îl îngână Ion. Știi pe dracu’ să te ia! Nu e loc de marinari în cârciuma ta împuțită..., pe jos vin de la Marea Neagră să bea bere cu rom la tine, așa că mai tacă-ți fleanca, că!... trânti cu pumnul în masă.

Ruben și-a dat seama că e mai bine să nu mai facă astfel de glume pe seama huțului care scăpăra scânteii din ochi, e mai bine să nu-l ațâțe, căci Dumnezeu știe cum se poate termina.

– Nu te supăra pe mine, flăcăule! a încercat să-l îmbuneze Ruben. Să-ți fie de bine tot ceea ce bei! Iar despre cum beau matrozii bere cu rom... am citit într-o carte.

– Păi da, că n-ai altceva mai bun de făcut decât să citești cum beau unii sau alții.

De atunci, Ruben nu prea intra în vorbă cu Ion, care se putea aprinde oricând și din orice fleac. Lui Ion îi păru rău că s-a răstit la cârciumar, de parcă era vina lui că, în acea seară, nu era în apele lui?! Trebuia să-și descarce furia pe cineva, și numai întâmplarea făcu ca acel cineva să fie Ruben. Personal nu avea nimic împotriva lui, ba, din contra, îi era simpatic evreul.

Ruben puse pe masa lui Ion farfuria cu heringul afumat și halba cu lichidul roșiatic din cauza romului, dar nu se retrăgea ca în alte dăți, dorind, parcă, să-i spună ceva huțului.

– Mulțumesc, Ruben! zâmbi Ion.

– Să-ți fie de bine, loane! răspunse Ruben și, aplecându-se la urechea lui Ion, de parcă ar mai fi fost cineva în cârciumă, șopti:

– Vrei să comanzi ceva de mâncare sau...

Ion înțelese foarte bine încotro bate cârciumarul și, preț de o clipă, îi trecu prin minte „Ce ar fi să-l pun să mi-o aducă pe bruneta unguroaică Moriko?”, dar renunță pe loc la acest gând. Luând o mină serioasă, îi răspunse lui Ruben:

– Nu, în noaptea asta, nu! Am venit doar pentru a mă întâlni cu Haralambie, după care trec peste Tisa.

– Am întrebat doar, a strâns din umeri cârciumarul.

– Nu face nimic! dădu din mână Ion.

Ruben auzind că va veni și Haralambie, se retrase frecându-și mâinile de bucurie. Îl știa bine pe acest hoț de cai de prin părțile Moldovei. „Haralambie nu se zgârcește, bea și mănâncă cât doi, îi cinstește pe toți și întotdeauna vrea fete!” zâmbi pe ascuns cârciumarul.

Nici unul dintre mușteriii lui Ruben nu-și ascundeau față de el ocupația, ba unii dintre ei, în mai multe rânduri, îi încredințau să transmită lui cutare sau cutare că treaba stă așa sau pe dincolo, cu alte cuvinte, secrete importante legate de fărădelegile lor. Ruben niciodată nu trădase pe niciunul, deși știa aproape totul despre ei. La început, colonelul Feher îi propusese bani ca să tragă cu urechea și să-i dea informații despre clienții săi, pe urmă, îl amenință că îi închide cârciuma, dar cârciumarul nu cedă în fața comandantului jandarmilor.

„Gheșeftul e una, iar trădarea e cu totul altceva!” își spunea de multe ori Ruben și, până la urmă, reuși el să-l cumpere pe colonel, deși „cotizația lunară” nu era deloc mică, în schimb, era sigur că patrula de jandarmi nu va călca pragul cârciumii sale. De aceea, prețurile practicate de el nu erau la îndemâna oricărui terchea-berchea, dar cârciuma nu îi era goală în nici o noapte.

Ruben știa foarte bine că, dacă ar fi trădat pe vreunul dintre ei, putea să-și lege singur ștreangul de gât, altfel nu scăpa de baltag sau cuțit. Dar el nu se temea de asta, știa să-și țină gura, iar nevastă-sa nu intra niciodată în cârciumă, de aceea era iubit și respectat de către mușterii.

În acea seară, Ion Kocerha a stat în cârciuma lui Ruben aproape după miezul nopții. Stătea tăcut și privea pe geam, cu halba de bere pe jumătate băută, iar de farfuria cu heringul afumat nici nu se atinsese. Toți cei ce intrau în cârciumă îl salutau respectuos, dar el parcă nici nu-i vedea, însă asta nu deranja pe nimeni, deoarece erau obișnuiți cu toanele acestui huțul cu sprâncene negre, în ochii căruia veșnic juca un foc sălbatic și furios, dar plăcut.

Haralambie, pe care-l așteptase Ion întreaga seară, sosi imediat după miezul nopții. Era înalt cu părul bălai și ochii albaștri, cu o față frumoasă, rotundă ca de fată, o față rușinoasă, desigur, cu un zâmbet misterios și plăcut pe buze, numai cicatrcea lăsată de cuțitul unui țigan la târgul din Kolomeea îi dădea o notă de seriozitate. Însă nimeni nu ar fi spus că acest flăcău, frumos ca o fată mare, este unul dintre cei mai renumiți hoți de cai.

– Cine dracu’ mai văzuse așa hoț de cai, cu părul bălai și cu obraji rumeni ca la o fată mare? rădea de el cârciumarul, fiind sigur că acesta nu se supără ca fârtatele său huțul.

Cei doi se îmbrățișară cu căldură, ca niște frați ce nu s-au văzut de mult, și, aprinzându-și pipele, au început să discute. Ion mai comandă un rând, adică o bere cu rom și o sticlă de vin de Tokay pentru Haralambie.

Târziu, după miezul nopții, când păraseau „Potcoava de aur”, Haralambie îi șopti ceva cârciumarului, iar acesta intră, bucuros, în bucătărie și o puse pe nevastă-sa să pregătească o rață umplută, după care fugi de-a lungul uliței ce ducea spre oraș. Coti, pe urmă, la stânga și, oprindu-se, bătu de trei ori în geamul casei în care trăia Anna împreună cu maică-sa, care, în ultimul timp, orbise de tot.

Traducerea din limba ucraineană
de **Larisa Mihaela ISPAS**

Mihai ROMANIUC

Nu vorbesc mult, pe asta o știi,
Simțămintele nu încap în cuvinte
Și se zbat în mine ca-ntr-un sicriu,
De teamă că vor muri neisprăvite.

Gânduri mă apasă, dorințe sunt multe,
Dar o sete aprigă le sufocă pe toate.
Iubirea de oameni cu suflete surde
Ce n-aud chemări de dor înflăcărâte.

Te caut, iubito, prin plasa de stele.
Deși nu te văd, simt că-mi ești aproape,
Căci buzele-ți calde îmi alunecă pe piele,
Când mă fură somnul în miez de noapte.

Amintiri

Învăluit de umbra unui trecut
Și captiv în prezentul trecător,
Undeva în sufletu-mi pierdut,
Te aștept cu drag, te aștept cu dor.

Trăiesc și gust din amintiri,
Flămând de tot ce-a fost odată,
Simțind și acum cum îmi inspiri,
Prin ochii tăi, suflarea toată.

Visuri de ieri sunt astăzi vise
Pierdute-n timp, mâine vor trece.
Presărând în viitor versuri nescrise,
Gândul în uitare o să le înece.

Un maestru al prozei scurte

– 40 de ani de la moartea lui Hryhir Tiutiunnyk –

Hryhir (Hryhorii) TIUTIUNNYK s-a născut la 5 decembrie 1931 într-o familie de țărani din satul Sylivka, raionul Zinkiv, regiunea Poltava. Fratele lui, mai mare cu unsprezece ani și pe care-l chema tot Hryhori, fusese și el un talentat prozator și poet.

După absolvirea a șapte clase în satul natal, Hryhir Tiutiunnyk a urmat școala profesională din Zinkiv, la terminarea căreia a obținut brevetul de lăcătuș. Apoi, a lucrat succesiv într-o uzină, la colhozul din satul natal și pe șantieri de construcții. Viitorul scriitor a cunoscut, astfel, nemijlocit, viața cu bucuriile și durerile celor în mijlocul cărora a muncit.

Între anii 1951 și 1955, Hryhir Tiutiunnyk a satisfăcut stagiul militar. După lăsarea la vatră, a lucrat o vreme într-un depou al căilor ferate, urmând, în paralel, cursurile liceului seral. Terminarea, în condiții deloc ușoare, a liceului i-a permis lui Hryhir Tiutiunnyk înscrierea la Facultatea de Filologie a Universității din Harkiv. După încheierea studiilor universitare în 1962, un timp, el predă limba și literatura rusă la câteva școli. Deși iubea copiii, pentru care a și scris numeroase pagini emoționante, Hryhir Tiutiunnyk nu a fost atras în mod deosebit de activitatea didactică. Este motivul pentru care, curând, părăsește catedra și devine redactor la revista *Ucraina literară*, apoi la Studioul cinematografic „O. P. Dovjenko” din Kiev și, în cele din urmă, la Editura „Molod” („Tinerimea”).

Acestea sunt, după o sumară înșiruire de date, principalele „halte” din parcursul scurtei vieți a lui Hryhir Tiutiunnyk. El moare pe data de 7 martie 1980, la trei luni după ce împlinise vârsta de 48 de ani.

Cu toate acestea, Hryhir Tiutiunnyk a lăsat o valoroasă moștenire literară, care certifică statura lui de autentic maestru al prozei scurte ucrainene. Schițele și povestirile lui apar în diferite reviste literare. Iar, în anul 1966, Hryhir Tiutiunnyk debutează editorial cu volumul de proză scurtă „Legarea rodului”, foarte bine primit de critica literară și de cititori. Acestei prime culegeri îi urmează volumele „Coadă-șoricelului” (1969), „Pragurile părintești” (1972), „Marginea cerului” (1975), „Rădăcini” (1976), „O luminiță în depărtarea stepei” (1979). De nu mai puțin succes s-au bucurat cărțile lui pentru copii: „Nevăstuica” (1970), „Paznica pădurii” (1971) și „O poveste din stepă” (1973). Postum, în anul 1984, lui Hryhir Tiutiunnyk i-au apărut „Opere” în două volume.

Prin valoarea și farmecul lor, creațiile lui Hryhir Tiutiunnyk i-au cucerit nu numai pe cititorii ucraineni și, urmare firească, scrierile lui s-au bucurat de traduceri în rusă și în alte limbi ale republicilor fostei Uniuni Sovietice, precum și în unele limbi europene.

În anul 2017, sub egida și cu finanțarea Uniunii Ucrainenilor din România, apare prima traducere românească din opera lui Hryhir Tiutiunnyk, „Povestiri” (traducător Corneliu Irod).

La rândul său, Hryhir Tiutiunnyk a tradus din literatura rusă: din scrierile lui Nikolai Ostrovski și, mai cu seamă, din operele lui Vasili Șukșîn, scriitorul a cărui creație o prețuia în mod deosebit și

cu care avea vădite afinități. I-a și dedicat unele scrieri. Bunăoară, povestirea „Sălbaticul” poartă dedicația: „Memoriei luminoase a lui Vasili Șukșîn” (îndrăgitul scriitor, regizor, scenarist și actor rus a murit și el tânăr, în 1974, la doar 45 de ani).

Creațiile lui Hryhir Tiutiunnyk se bazează pe o filosofie de viață specific ucraineană și sunt scrise, în majoritatea lor, într-o tonalitate pronunțat lirică. Asta nu înseamnă nicidecum o edulcorare a realității, mai ales că opera lui este, în bună măsură, oglinda anilor de după Al Doilea Război Mondial, ani plini de drame existențiale, de neajunsuri de tot felul, de foamete, de sărăcie și de boli. Remarcabil pentru epoca în care a scris Hryhir Tiutiunnyk este faptul că scriitorul ucrainean n-a ezitat, desigur, nu fără un risc asumat, să zugrăvească unele inegalități și conflicte sociale și politice (de cele mai multe ori, între noii parveniți și cei ajunși aproape în sapă de lemn, adică majoritatea covârșitoare a poporului ucrainean) și asta într-o societate cu pretenții de egalitate și dreptate socială.

Mediul în care eroii lui Hryhir Tiutiunnyk trăiesc, iubesc, urăsc, se zbat, suferă și mor este mediul pe care autorul nu doar că îl cunoaște foarte bine, dar este cel în care el însuși a trăit. Fie că este vorba de satul ucrainean din ținutul Poltavei și viața lui mizeră din anii postbelici, fie de mediul muncitoresc, în care viața nu este cu nimic mai bună, fie de copilărie, căreia Hryhir Tiutiunnyk i-a dedicat multe dintre scrierile sale, o copilărie nefericită, chinuită de sărăcie și umilințe, copilăria unor orfani de război, a unor copii nevoiți să muncească pentru a agonisi puțină hrană întregii familii. Dramatismul tablourilor zugrăvite în proza lui Hryhir Tiutiunnyk este insuportabil de apăsător și, dacă, până la urmă, nu strivește iremediabil decât arareori (în egală măsură, pe eroii acestor scrieri, dar și pe cititori), se datorează iscusinței autorului de a însoți tragicul, adesea chiar a-l împleti cu momente de umor, un umor blând, detensionant și, de puține ori, sarcastic, dar și atunci doar într-o oarecare măsură. Acesta este, în general vorbind, asemănător, să zicem, umorului amar al lui Șalom-Alehem. Interesant este faptul că cititorul, tot datorită măiestriei autorului, își dă seama că în schițele și povestirile scriitorului ucrainean, nu se face, pur și simplu, haz de necaz, ci luminoasele sclipiri de umor au cu totul alt scop: acela de toiag moral în care se sprijină eroii scrierilor lui Hryhir Tiutiunnyk, încurajarea că în nicio împrejurare, oricât de grea, ei nu au voie să se lase înfrânți, căci, iată, aceste sclipiri îi îndeamnă să aibă nădejde într-un viitor mai bun.

Mai există o latură interesantă a schițelor și povestirilor scriitorului ucrainean: poate mai mult și mai intens decât la alți scriitori contemporani lui, la Hryhir Tiutiunnyk se simte dragostea, caldă, confraternă, cu care își descrie și își tratează eroii. Această dragoste încălzește empatic întreaga sa creație.

În luna martie a acestui an, se împlinesc 40 de ani de la moartea lui Hryhir Tiutiunnyk, unul dintre cei mai talentați scriitori ucraineni contemporani, un incontestabil maestru al prozei scurte. Revista *Ecouri ucrainene* prezintă, acum, cititorului român minunata schiță a lui Hryhir Tiutiunnyk „O dambla”, apărută în volumul *POVESTIRI*, Hryhir Tiutiunnyk, în traducerea lui Corneliu Irod, Ed. RCR Editorial București, 2017, cu promisiunea că, în viitor, va găzdui și alte nestemate din creația scriitorului ucrainean.

Hryhir TIUTIUNNYK

O dambla

– schiță –

Să trăiți, tovarășu’ general de armată!

Cred că dumneavoastră m-ați uitat. Da’ eu pe dumneavoastră – nu.

Vă aduceți aminte cum ați venit în anul 1920 la Berdyciv să inspectați divizia noastră? Ei, io sunt ăla care v-a ținut atunci calu’, o mîndrețe de cal sur, tot numai ochiuri-ochiuri. Dar acumă dacă ați veni, nu vi l-aș mai putea ține, pentru că în războiul ăstălalt mi-a fost retezat un picior până aproape de noadă, iar bidiviul ăla m-ar dărâma.

Așa că acumă io îs paznic. Vara încă mai treacă-meargă: e uscat. Da’ toamna, când dau ploile, mi-i greu să umblu. Până șontăcăi eu pân-la tabără, se crapă de ziuă.

Îi zic președintelui: „Dați-mi o mîrtoagă. Am să ajung mai repede la arie, iar acolo dezham calul, îl împiedic și – las’ să pască. În tabără are pășune ăhă-hă. Chiar de mi-ți da o mortăciune – îl pasc și scot din el un cal de toată isprava”.

Iar el: „Tu, zice, nu ești o *escepție*, ca să te plimbi cu droșca. Uite, și Symin Dijecika n-are un picior și tre’ să meargă mai mult decît tine, dar nu face nazuri”.

Auzi comparație! Păi, Symin e sănătos ca un taur și e tânăr. Iar io mai am puțin și mă îngroapă și o găină când scurmă. Că de unde la mine atîta sănătate, dacă până la vârsta asta am petrecut trei războaie și foamete tot de atîtea ori? Păi, faceți socoteala: tot la zece ani, venea ba una, ba cealaltă.

Că dacă ăla ar fi trecut prin astea (mă refer la președinte), atunci poate nu s-ar pune de-a curmezișul ca un catâr. Da’ dacă are și mașină personală, și picioare sănătoase, de aceea, să zic așa, are și clanța mare.

Da’ e în stare ăla să priceapă?

Vii, carevasăzică, noaptea la arie. La lună, sclipește roua pe boabele de grîu. În jur, miroase a miriște. Lângă ferma de păsări, schelălăie o vulpe. Iar de-ți arunci privirea spre cer, Carul-Mare e de-acumă jos, încât ai zice că acuși o să duruie pe Calea-Laptelui...

Poate veniți odată pe la noi, de-oți avea plăcere. O să vă duc la râu. Pe lângă răchitișul de acolo sar niște știuci cât piciorul, în hățisuri se pitește linul, ba e și crap și ați putea prinde și dumneavoastră vreunul. Ar fi interesant.

Ehe, ar trebui, îmi zic, să stau pe paie, tolănit într-o rână și să-mi bucur sufletul. Da’ mă doare piciorul, ciotul adică.

Cu vechea proteză mă obișnuisem, ea se păsuise. Da’ s-a rupt nu demult, așa că mi-am legat una nouă. E grea, afurisita, abia o salt.

Stau lungit uite-așa toată noaptea, care îmi pare un an, trag cu urechea și mă gândesc: ciudați mai sunt oamenii din ziua de azi! Scornesc nu-ș’ ce ca să-ți rețeze mâinile și picioarele și apoi se laudă: iote ce deștepți suntem noi. Le rețează. Iar după aceea stau să se gîndească cum să facă să le lungească oamenilor cioturile, alea care le-au rămas în locul mâinilor și al picioarelor...

He... M-am luat cu ale mele. Că, vorba ceea, fiecare vorbește de ceea ce-l doare. Să iertați.

Iar acum doi ani, nu-ș’ ce mi-a venit și mă apuc să scriu o cerere la raion, la asigurările sociale, ca să-mi dea o mașină din acelea pe trei roți. Acolo șef e Onysko Hekalo, consătean de-al nostru, da’ nu dai doi bani pe el, Doamne iartă-mă. Își încinge burdihanul cu ditamai centura lată și-și mai pune și centironul cruciș, deși el, să iertați, n-a ținut în mână nici măcar o căcăcioasă de pușcă.

M-au târat pe la comisii. Mi-au măsurat ciotul, mi-au făcut analize, și a sîngelui, și altele. Așteaptă răspunsul, mi-au spus.

De atunci a și început... Noaptea mi se năzare mașina aia. De cum închid ochii, ea e deja în curte: dâr-dâr-dâr... Vibrează toată. Motorul aruncă dogoare, iar în cabină miroase a scaun capitonat. Și se face că eu îs acolo. Mă așez la volan, accelerez,

dar ți-ai găsit, nici nu se urnește. Io dă-i încoace, dă-i încolo, nu vrea deloc!

Iar baba mea de pe cuptor:

– Ce tot bombăni acolo?

Mă scol dimineața și-mi crapă obrazul de rușine, parcă aș fi copil...

Iar de răspuns nici pomeneală. E, mă gândesc, fie ce-o fi, adică „nu contează – Jean boxează!”. Și mai scriu o dată.

Atîta mi-a intrat mașina aia în cap, că, să vedeți dumneavoastră, mă împiedic uneori și mi se pare că am fost aruncat la trecerea peste hârtoape. Am înnebunit, ce mai.

Când deodată, într-o sîmbătă, mă întorc io de la prăvălie și zăresc un plic înfipt în uluca porții. Îl desfac, iar mâinile îmi tremură ca odinioară când duceam mîna la sabie.

Și, pe deasupra, și degeaba.

Cică dumneavoastră, tovarășu’ Pryhodko, nu sunteți îndreptățiți la mașină, întrucât aveți ciotul mai lung decît e prevăzut. Trebuia să aibă cînșpe, iar al dumatile are șapțișpe.

Păi, io ce să fac, să tai ăia doi centimetri sau ce?

De fapt, mie mi-a cam trecut cheful, dă-o-ncolo de mașină. Mi-e și nu știu cum. Mă învâteam toată ziua prin curte și eram vesel, de parcă acuși-acuși avea să mi se întîmple ceva bun. Dădeam fuga la poartă și-mi aruncam ochii în lungul satului: nu cumva apare poștașul?

Că iaca, tovarășu’ general de armată, am și eu o dambla. De aceea și zic: n-ați vrea să puneți undeva o vorbuliță pentru problema mea? Sau poate chiar să-i scrieți o scrisoare încăpățînatului ăluia de Hekalo? Poate măcar dumneavoastră o să reușiți să-l înduplecați.

Rămâneți cu bine, salutați-o pe soția dumneavoastră și pe copii și scuzați că am înșirat o scrisoare atît de lungă.

Musii Pryhodko

paznic la colhozul „Înainte”

Prezentare și traducere din limba ucraineană de **Corneliu IROD**

recenzie

Bine-ai venit, Iryna MOISEI!

În literatura ucraineană pentru copii, a apărut o voce nouă, distinctă, cea a Irynei Moisei. Cunoscută, până acum, mai ales ca redactor-șef al revistei literare „Naș holos”, ca editoare și talentată graficiană de carte, autoare a numeroase și splendide coperte la volumele editate sub egida Uniunii Ucrainenilor din România, cu sporadice apariții în revista pentru copii „Clopoțel”, precum și în „Naș holos”, Iryna Moisei publică prima sa carte de versuri pentru cei mici: *Cea mai frumoasă mamă* (Editura RCR Editorial, București, 2019).

Cele optsprezece creații din volumul de debut al Irynei Moisei compun un florilegiu liric, datorat atât diversității tematiche, cât și manierei de realizare. Cartea se bucură de prefața reputatului critic și istoric literar, profesorul Volodymyr Antoficiuk, în care acesta remarcă: „Aici (în volumul Irynei Moisei, *n. m.*), întâlnim parabole în versuri, schițe, povestiri, basme, fabule [...], subiecte interesante, scene vii,

construite laconic, caractere individualizate, iscusința de a reda, în ceva mic, lucruri mari, în ceva obișnuit, excepționalul. Și cel mai important este faptul că scriitoarea îl face pe micul cititor să înțeleagă ce e rău și ce e bine”.

Între numeroasele calități ale cărții *Cea mai frumoasă mamă*, trebuie remarcată și limba în care a fost scrisă: una pe înțelesul celor mici, dar frumoasă, bogată în originale figuri de stil, corectă gramatical și lexical (lucru deosebit de important, când e vorba de cititorul tânăr), succulentă, cu ajutorul căreia autoarea realizează memorabile tablouri ale naturii, scene și dialoguri, care îi dăruiesc micului cititor momente de încântare și puternice emoții artistice.

Aceste carate ale cărții de debut a Irynei Moisei ne întăresc convingerea că în literatura ucraineană din România a apărut un nou condei talentat, original și, desigur, de viitor.

Iryna MOISEI

Cea mai frumoasă mamă

după V. Suhomylnsky

La orizont, de după deal,
Raze aurii apar,
Discul soarelui se-nalță –
Azi începe-o zi frumoasă.

Din somnul nopții se trezire
Animalele pădurii, se foforă,
Păsărelele de zor cântară,
Întâmpinând o zi de vară.

În straie verzi pădurea s-a-mbrăcat,
Cu roua dimineții s-a spălat,
Voios ea zilei îi foșni:
„Și azi senin și cald va fi”.

În mijlocul pădurii e un stejar bătrân,
Trunchiu-i gros abia-l cuprind mai multe mâini,
O scorbura adâncă-n el avea,
În scorbura un pui de bufniță era,
Cuminte el în cuib ședea –
Pe mama lui o aștepta.

– Unde-o fi, de ce-o întârzia? –
Puiu-ngrijorat se întreba.
Din scorbura afară el privi

Și – buf! – căzu cât ai clipi!
Ziua el nu vede, nici nu zboară, că e mic,
Cine să-l ajute și pe el un pic?

Puiu strașnic s-a speriat,
Prin pădure a tot alergat,
Până ce, bietul de el, a obosit,
Se așeză și-ndată se puse pe bocit:

– Mămicuța mea, mămică dragă,
Vino-acum în zbor degrabă,
La-mă de aici și du-mă-acasă!
Păsărelele îl auziră – lor de pui le pasă –
Și s-au sfătuit cum să-l ajute.
– Hai pe mama lui să o găsim mai iute! –
Grăi ciocănitorea-ndată, –
Dar spune-ne: ea cum arată?

– Mama mea e cea mai arătoasă,
Dintre păsări, ea-i cea mai frumoasă!
Păsările se priviră între ele:
– Tu descrie-ne-o în toate cele,
Poate om ghici cine ți-e mama, –
Zise corbul, – poate ne-om da seama.

– Ce să zic? Vă spun cinstit,
Eu cu mama mea semăn leit!

Păsările s-au mirat de ceea ce a zis,
Unele au și pufnit în răs.

– Ea e tot așa ca tine, urecheată? –
Chicotiră vrăbiuțele deodată.
– Puiu! ăsta mi se pare ciudat parcă, –
Ajunse la concluzie o țarcă. –
Poți tu să ne spui cumva
Cum cântă mamica ta?

– Are ea un glas atât de dulce, zău așa,
N-am mai auzit la nimenea:
„Buhu-hu”, mămica-mi cântă mie, –
Zise puiu bufnitei plin de mândrie.

Privighetoarea izbucni în răs, vezi bine,
Și de burtă-abia se ține:
– Zici că „buhu-hu” e-un cântec, frate?
Țineți-mă, că pic pe spate!...

Chiar dacă de pui rău le părea,
Nicio pasăre de răs nu se-abținea,
Și hohotiră toate: i-auzi cântec „buhu-hu”!
Dar deodată liniște-n pădure se făcu...

Peste păsările adunate lângă pui
Și care râdeau pe seama lui
O umbră mare atunci trecu –
Dar asta-i bufnița! Din aripi ea dădu,
Pe dată lângă pui se așeză din zbor
Și-l cuprinse binișor.
I-a șters lacrimile de pe față
Și l-a dus cu ea acasă.

Ilustrație de Vasyl Kuzin

Puiu-apoi dormise toată ziua dus,
Iar când soarele a coborât spre-apus,
Chiar de-acuma pe-nserat,
Puiu! și-a privit mama mirat:

„Oare de ce-au răs păsările azi
Și-au făcut atâta haz?
Că doar între ele nu era
Vreuna frumoasă ca mama mea.
Dar eu știu și-o spun oricui
Că în lume mai frumoasă ca ea nu-i!”

Traducere din limba ucraineană
și prezentare de **Corneliu IROD**

Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente

„A venit Maslenița!”

La data de 22 februarie a.c., cei mai mici membri ai Uniunii Ucrainenilor din România (filiala Cluj) s-au întâlnit pentru a sărbători Maslenița, prilej cu care au aflat detalii despre semnificația și tradițiile specifice acestei sărbători. Printre activități educative (citirea unei povești, realizarea

de păpuși-maslenița, simbol al venirii primăverii, ascultarea unui cântecel în limba ucraineană), copiii, ajutați și supravegheați, s-au implicat într-o acțiune foarte gustoasă: au făcut clătite. Momentele surprinse în fotografii fac cât o mie de cuvinte. Felicitări părinților și copiilor care,

prin participarea la astfel de întâlniri, împlinesc îndemnul *Marelui Cobzar* din poemul „Și celor morți, și celor vii...” de a învăța tot ce e nou, fără a neglija, însă, limba, cultura și tradițiile proprii.

Lyudmyla DOROSH

Vasyl SYMONENKO

VINUL DE TRANDAFIR

Până și moșnegii satului întorceau capul după ea, cât despre flăcăi... nu era unul care să nu o fi măsurat cu privirea din cap până-n picioare. Unora, văzând-o, le sticleau ochii de pasiune, alții, uitându-se la ea, nu erau în stare să-și ascundă poftetele, iar alții doar o mângâiau cu privirea, adorând-o ca pe o capodoperă a frumuseții. Când trecea plutind prin sat, cu sapa în spinare, cu cosițele negre căzute peste sânii frumos arcuiți, într-o linie nici copilăroasă, dar nici matură, flăcăii turbau privind-o. Seara se apropiau timid de porțița ei, vorbindu-i cu entuziasm despre dragoste, iar ea îi asculta tăcută cu capul puțin plecat. Nimeni nu a îndrăznit vreodată să o atingă, temându-se, parcă, să nu-i pângărească frumusețea. Ea nu disprețuia pe nimeni și niciodată nu-i dojenea, doar îi ruga la despărțire:

– Să nu mai vii pe la mine. Bine?

Și cu ochii ei negri-albăstrii, de culoarea porumbei, îi implora cu atâta blândețe, încât nimeni nu încerca să o contrazică. Flăcăii, revenindu-și din beția frumuseții ei, se îndrăgosteau de fetele de rând, cu nasurile carne și ascuțite, iar Olha devenea pentru ei o amintire plăcută.

Andrii nici nu îndrăznea să se apropie de ea. Cum putea să se învârtă pe lângă ea, el, un biet șchiop și cocoșat, când până și cei mai chipeși flăcăi se întorceau de la ea cu buzele umflate. Deși de multe ori ea îl surprindea privind-o pe furiș și întotdeauna îi răspundea cu o privire blândă, duioasă, binevoitoare, lui Andrii îi părea că-l privește cu o milă aproape jignitoare și se simțea umilit.

Băieții se făceau tractoriști, șoferi, marinari, piloți, dar el nici nu-și permitea să viseze la așa ceva. Zgândărea toată ziua prin livada colhozului, iar acasă creștea flori.

De la moartea mamei sale, a început să-l pasioneze această îndeletnicire. În grădina lui, nu găseai nici o legumă, nici un zarzavat, decât viță de vie, meri, vișini și flori, foarte multe flori. Iar mormântul mamei lui, începând cu primăvara timpurie și până vara târziu, era un strat înflorit.

Avea obiceiul să dăruiască mireselor buchete splendide de flori, ele îi erau recunoscătoare și îi arătau respect pentru asta, însă el era însetat după o picătură de dragoste.

– O să-mi aduci și mie, la nunta mea, un buchet de flori? – îl întrebase odată Olha, când scuturau merele în livadă. Andrii înlemnise de surprindere, însă îi răspunse:

– O să-ți alegi singură, din care vrei. – Pe urmă, prinzând curaj, adăugă: – Am foarte multe flori și dacă o să vrei, pentru nunta ta, o să fac vin din petale de trandafiri.

– Vin de trandafiri? – se miră fata. – Multe mai născocesci.

– Nu mă crezi? – se emoționează. – Este un vin tandru, delicat. O să-l guști când vei veni după flori.

Îl strigă paznicul și se îndepărtă șchiopătând spre coliba acestuia.

Andrii nu știa de ce, dar era convins că Olha va veni după flori. O aștepta în fiecare seară. Neliniștea lui o observaseră până și puștanii vecinilor, care în fiecare seară ciripeau prin curte. Aceștia erau prietenii săi devotați și ocrotitori de nădejde ai florilor din grădină.

Ferească-l Dumnezeu pe acela care ar îndrăzni să rupă un bob de strugure sau o floare din grădina lui Andrii fără știrea acestuia, că era alungat și hăituit fără nici o milă, într-un fel pe care îl știu doar copiii.

Acești mici floricultori, cu capetele tunse până la piele, seara, îl înconjurau ca muștele, iar el le povestea despre flori, despre cum le vede în visurile sale, despre cum acestea șușotesc cu zorii argintii, le născocea tot felul de basme despre ținuturile în care florile nu numai miros frumos, dar și vorbesc, aleargă, se joacă de-a ascunselea și se ofilesc doar atunci când în ținutul acela apare câte un om nefericit.

– Florile îi iubesc doar pe cei fericiți. La noi nu se ofilesc, ci plâng. Ați observat, dimineața, cât de înrourate sunt? Alea sunt lacrimile lor. Cine va găsi într-o dimineață pe rouă o floare uscată acela va fi foarte fericit în viață.

– Dumneavoastră ați găsit vreodată o floare neplânsă? – îl întrebau țâncii.

– Nu, și nici nu cred că voi găsi vreodată... Deasupra lor atârna cerul revărsat de bunătate și sinceritate, iar puștilor li se părea că cerul nu e înstelat, ci înflorit și că acele minunate flori le sădise acolo nenea Andrii.

Olha veni duminică dimineața. Era atât de frumoasă de parcă se posomorâseră toate florile, iar gospodarul lor se simți dintr-o dată ca un om de nimic și nu știa ce să facă.

– E drept că o floare uscată într-o dimineață înrourată prevestește fericire? – îl întreabă pe Andrii.

Flăcăul rămase mut de uimire și de abia după un timp o întreabă:

– Cine... De la cine ai auzit despre asta?

– Am venit aseară la tine și am auzit cum povestea copiii. Spune-mi, e adevărat sau nu?

– Nu, am născocit și eu, – își ascunse privirea într-o tufă de bujori.

– Păcat că eu nu știu să născocesc asemenea povești frumoase.

«La ce ți-ar folosi? – se întreabă mirat flăcăul. – Îți ajunge frumusețea pe care o ai. Pe când eu... Ce mi-ar mai rămâne dacă, într-o zi, n-aș mai putea născoci asemenea povești fantastice?»

Pe urmă, ședea în chioșcul din grădină împletit din hamei și viță sălbatică și gustau din vinul de trandafiri.

– Ești un băiat frumos, Andrii, – spuse Olha.

– Ai vrut să spui că nu sunt un om rău? – întreabă Andrii.

– Am vrut să spun ceea ce am spus, – râse fata și începu să se compătimească: – Mie mulți îmi spun că sunt frumoasă și de aceea mă iubesc. Gândesc că mie îmi face plăcere. De parcă eu aș fi de vină că sunt frumoasă? Parcă frumusețea mea – sunt eu? – spuse aruncându-și cosițele de pe spate pe piept.

– Aș vrea ca cineva să mă iubească pe mine, iar nu frumusețea mea – sprâncenele negre și obrăjorii rumeni. – Și văzând că Andrei vrea să intervină, continuă repede: – Cât poate dura frumusețea? Trăgând de saci pe arii și aplecând spinarea la prașit de sfeclă, vânturile îți tăbăcesc pielea, ploile îți spală bujori din obraji și atunci?...

Fata tăcu, iar Andrii nu știa ce să spună.

– Haide, spune-mi Andrii, când o să mă usuce munca și vremurile rele, o să mai fiu iubită de acela pe care l-am fermecat cu frumusețea mea?

– Nu știu, Olha, – oftă sincer flăcăul. – Nu știu cine nu te-ar iubi așa cum ești!

– Nu voi fi mereu așa, Andrii, – spuse trist. – Deci îmi dai voie să culeg flori?

Andrii dădu din cap în semn că da, iar fata intră încet în lacul înflorit. Se plimba printre flori, iar după ea se plimbau și ochii lui îndrăgostiți. Olha examină atent aproape fiecare petală, dar la chioșc se întoarse cu mâinile goale.

– Mi-e milă să le rup, – spuse rușinată. – Sunt atât de frumoase. Mai bine vin altădată. Bine?

O conduse până la poartă. Fata ieși în uliță și, privind liniștea senină din ochii lui, rosti aproape șoptit:

– Până la nuntă, neapărat să pregătești vinul de trandafiri...

Traducere din limba ucraineană de **Mihai Hafia TRAISTA**

Desen de Vasile Socoliuc

Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente • Evenimente

Sărbătorirea limbii materne la Cluj-Napoca

În ultima zi a lunii lui Făurar, ucrainenii și simpatizanții limbii și culturii ucrainene s-au întâlnit la Facultatea de Litere pentru a celebra Ziua Internațională a Limbii Materne. Evenimentul, desfășurat sub egida Uniunii Ucrainenilor din România, a debutat cu intonarea de către Corala Filialei Cluj a UUR a imnurilor de stat ale României și Ucrainei. Ca în fiecare an, ni s-a alăturat și directorul Departamentului de Limbi și literaturi slave, lect. univ. dr. Balázs Katalin, care a subliniat, în comunicarea sa „Înșușirea limbii materne, învățarea limbii străine”, importanța limbii materne în definirea socio-lingvistică a unui individ, încurajându-i pe studenții prezenți să nu-și neglijeze limba maternă în

detrimentul altor limbi. Tot în aceeași idee, Prodecanul Facultății de Litere, conf. univ. dr. Dorin Chira, profesor la Departamentul de limbă engleză, în comunicarea „Romgleza – fișe de lectură”, a avertizat asupra pericolului pe care-l presupune folosirea excesivă a limbii engleze, mai ales acolo, unde există cuvinte în limba noastră maternă,

evocând mai mulți factori care contribuie la adoptarea acestei practici. Cel care a încheiat componenta științifică a evenimentului a fost conf. univ. dr. Ioan Herbil care a argumentat vechimea limbii ucrainene în raport cu alte limbi slave. Tinerii membri ai filialei Cluj a UUR au încununat întâlnirea printr-un moment poetic emoționant, dedicat limbii materne, ucraineana.

Mihaela HERBIL

Ecouri ucrainene
ISSN 2668-7615
ISSN-L 2668-7615
www.uur.ro

Redactor-șef – **Mihaela Herbil**
Redactor – **Corneliu Irod**
Tehnoredactor – **Iryna Moisei**
Colegiul redacțional: **Ioan Herbil, Mihai Traista**

Adresa redacției:
Str. Radu Popescu 15, Sector 1, București
Tel./fax: +40 21.222.07.37
E-mail: ecouri.ucrainene@gmail.com

Responsabilitatea conținutului materialelor publicate revine, în totalitate, autorilor acestora.